

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบัน เป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ หรือที่เรียกกันว่า โลกยุคไร้พรมแดน เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสาร และเป็นโลกแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสารสนเทศ ผลของโลกยุคปัจจุบันทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างสูงในสังคมไทย นำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา อันเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 1)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้น เป็นสาเหตุให้คนทุกคนในสังคมไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เขาชนของชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรของชาติ เป็นคนรุ่นใหม่ ที่จะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคตต่อไป การจะพัฒนาเขาชนในชาติให้สามารถปรับตัวได้นั้น จะต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ เนื่องจาก การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม และการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้ทำทัน การเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์ และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษาจึงมีความสำคัญ สูงสุดในการสร้างชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 6) นั้นหมายความว่า รัฐควรจัดการศึกษาให้ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อพัฒนาคนในชาติ

หลักการของการจัดการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะต้องจัดให้สอดคล้องกับ สภาพของสังคมและการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระบุในมาตรา 81 ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และ สนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา แห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริม ความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิชาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปและวัฒนธรรมของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 1)

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 รัฐจึงกำหนดให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ขึ้น เป็นผลให้

การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษาที่ถือว่าเป็นระยะแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ โดยสาระบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการ ของการจัดการศึกษา ตามนัยมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ระบบการจัดการศึกษาของไทยตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีอยู่ 3 รูปแบบ คือ การจัดการศึกษาในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2542 : 10) ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญก็คือ การจัดการศึกษาในระบบ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา นับว่าเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นการวางรากฐานที่สำคัญที่สุด

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลที่เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และตัดสินใจในระดับโรงเรียนภายใต้ข้อจำกัดและเงื่อนไขของทรัพยากร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 3 – 5) ซึ่งในปัจจุบันนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานตามขอบข่ายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเอาไว้ 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารการเงินและงบประมาณ และการบริหารทั่วไป (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. 2542 : 21) โดยนั้นให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดบริหารงานทั้ง 4 งานนี้ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับนี้ บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาในระดับพื้นฐานแก่ประชาชน

การบริหารงานทั้ง 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารการเงินและงบประมาณ และการบริหารทั่วไปนั้น การบริหารวิชาการ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการบริหารโรงเรียน ถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน ส่วนงานอื่นๆ ได้แก่ การบริหารบุคคล การบริหารการเงินและงบประมาณ และการบริหารทั่วไป เป็นงานรองที่ช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 15, อุทัย บุญประเสริฐ. 2538 : 72, อำนวย เกทพ้อคำ. 2540 : 2) ดังนั้น สถาบันการศึกษาทุกระดับจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (จิตรา กาญจนวิบูลย์. 2539 : 2) สอดคล้องกับแนวนโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่มีต่อการพัฒนา นักเรียนและสถานศึกษา โดยจะเห็นได้จาก ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา เนื้อหาของหลักสูตรจะเน้นหนักในเรื่องภารกิจในการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ และในการ สอบแข่งขันคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาก็เช่นกัน จะใช้การทดสอบ ความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการเป็นหลักเกณฑ์สำคัญอย่างหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ (อาราม สุวรรณชัยรบ. 2535 : 2)

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาก็คือ การบริหารงานวิชาการ โดยผลผลิตของการบริหารงานวิชาการจะออกมาในรูปของผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จ ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ. 2534ก : 1; อยุธยา แซ่มประเสริฐ. 2540 : 39) จึงกล่าวได้ว่า ความสำเร็จ หรือความ สัมผลของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นสำคัญ สอดคล้องกับสนอง เกรือมาก (2535 : 131) และสุข เดชชัยและคณะ (2525 : 30) ที่กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะเป็นสิ่งที่ประเมินความสำเร็จของผู้เรียนและ เป็นตัวชี้วัดคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาอีกด้วย นอกจากนี้ จากผลการวิจัยของปรีชา บุญอมรัตน์ (2532 : บทคัดย่อ) และสุนทรี ไพรสุวรรณ (2541 : บทคัดย่อ) ยังได้ข้อค้นพบสอดคล้องกันว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง เป็นหน่วยงานทางการศึกษาหน่วยงานหนึ่ง ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เปลี่ยนชื่อหน่วยงานไปตาม โครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการยุบรวมหน่วยงานในระดับกรมเข้าด้วยกัน คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ มีภารกิจ ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ทั้งในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย - กระทรวง กำหนดเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ในเรื่องของการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนามาตรฐาน การศึกษา การวิเคราะห์จัดตั้งจัดสรรงบประมาณ การระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา การส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร การประกันคุณภาพและการประเมินผลการสนับสนุนการวิจัยเพื่อ พัฒนาการศึกษา การประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น บุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน อื่นที่จัดรูปแบบการศึกษาที่หลากหลาย รวมถึงประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร

หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวง
ศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2547ง : 1) ซึ่งสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองได้กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด และ
ได้จัดทำโครงการหลายๆ โครงการเพื่อมุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด อาทิ
โครงการส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ
ภายนอก โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โครงการ
การประเมินผลการศึกษา โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และโครงการพัฒนาประสิทธิภาพ
การบริหารการศึกษา เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2547ง : 35, 47, 56, 71)
ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองทุกคนตระหนักและเห็น
ความสำคัญของการจัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองเป็นอย่างดี
และได้บริหารงานในโรงเรียนในทุกๆ ด้านอย่างเต็มความสามารถ แต่จากผลการประเมินคุณภาพ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 ตามโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ
ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ระดับชาติ (National Test : NT) พบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ กล่าวคือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.93 จากเป้าหมายกำหนดไว้ร้อยละ 60
และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.37 จากเป้าหมายกำหนดไว้ร้อยละ 60
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2547ก : 5) แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

เมื่อพิจารณาถึงผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง
ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในทั้ง 2 กลุ่ม
อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่พึงประสงค์ของเป้าหมายของการจัดการศึกษาในโรงเรียน เนื่องจาก กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทยและคณิตศาสตร์มีความสำคัญกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพราะเป็นวิชา
ที่ต้องการปลูกฝังคุณลักษณะให้ผู้เรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ และคิดคำนวณได้ เพื่อใช้เป็น
พื้นฐานในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ต่อไป สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 5) ที่กล่าวถึง
ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ไว้ว่า
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นสาระการเรียนรู้ที่
สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลัก ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานในการคิด และเป็น
กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ พิจารณาได้จากการจัดเวลาเรียนในช่วงชั้นที่ 2

(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) นั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ว่า ให้จัดเวลาเรียนในกลุ่มภาษาไทยและคณิตศาสตร์ร้อยละ 40 ของเวลาเรียนในแต่ละสัปดาห์ซึ่งจัดได้ว่า มีค่าร้อยละที่มากกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และให้ฝึกฝน ทบทวนอยู่เป็นประจำ เพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในระดับที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 10)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การที่จะยกระดับหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางให้สูงขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่ การปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษากิจการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางอันจะเป็นแนวทางสำคัญในการนำไปพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
2. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษา การให้ความช่วยเหลือปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง จำนวน 154 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง จำนวน 110 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และ มอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 187 ; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. 1970. *Educational and Psychological Measurement*. pp. 607- 608)

2. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลาง ปีการศึกษา 2547

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.1.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

3.1.2 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3.1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1.4 ด้านการนิเทศภายใน

3.1.5 ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา

3.1.6 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุวัตถุประสงค์ตาม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นงานรับผิดชอบของโรงเรียน ตั้งแต่การบ่งถึงปรัชญา และ จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียนด้วยการคำนึงถึงบุคคลในอาชีพต่างๆ ของชุมชนเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดในด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ อย่างชัดเจน การพัฒนาตนเองและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่เสมอ โดยการประชุม อบรม หรือสัมมนา การจัดหาเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบการสอน คู่มือครูให้มีใช้ในโรงเรียนอย่างเพียงพอครบถ้วน มีการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสม กับนักเรียน และชุมชน การกระตุ้นให้ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร มีการจัดทำแผนการสอน กำหนดการสอน มีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ให้สอดคล้องตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้

1.2 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริง โดยการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ หรือใช้วิธีการที่เชื่อถือได้ ที่กระทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการหรือนวัตกรรมซึ่งเป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาและพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการกระทำอย่างรวดเร็วและนำผลที่ได้ไปใช้ทันที การสะท้อนข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเองและเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อนักเรียนในชั้นหรือวิชาที่ครูสอน สามารถนำผลงานไปเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ต่อ วงการศึกษาได้ เป็นการสร้างความรู้ใหม่ทางการศึกษาได้แก่วิธีสอน เทคนิคการสอน รูปแบบ การสอนใหม่ หลักการสอนใหม่ ทฤษฎีการศึกษาใหม่ การสร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ทางการศึกษา ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน ชุดการเรียน แบบฝึก แบบฝึกหัด โปรแกรมการเรียน โดยผ่าน การตรวจสอบอย่างเป็นระบบ

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของครูซึ่งประกอบด้วย การจัดให้ครูมีแผนการสอนครบถ้วน ทุกชั้นและทุกกลุ่มประสบการณ์ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนประจำชั้นและประจำวิชา ที่เหมาะสม การจัดครูเข้าสอนแทน การสอนซ่อมเสริม การเยี่ยมชั้นเรียนหรือการสังเกตการสอน การจัดการวางสอนให้เหมาะสมกับเวลาและสอดคล้องกับอัตราเวลาเรียนในหลักสูตร การจัดทำ หรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรและแบบพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนการจัดตั้งอำนาจความสะดวก

ที่เอื้อและสนับสนุนการเรียนการสอน การเป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน สภาพความพร้อมของนักเรียน โรงเรียน ชุมชนและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.4 ด้านการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การให้คณะครูมีส่วนร่วมในวางแผนและจัดทำแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ การชี้แจง แนะนำ และสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานสำหรับการนิเทศภายในให้ชัดเจน การจัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสาร ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศภายในให้พร้อมและเพียงพอ การใช้เทคนิค วิธีการ กิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร การจัดทำระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน การจัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครู และพัฒนาการเรียนการสอน การจัดทำแฟ้มข้อมูลเพื่อรวบรวมผลการนิเทศและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

1.5 ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล โดยผู้บริหารและครูร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนให้ชัดเจน การจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) การวางแผนกำหนดระยะเวลา และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน ผู้บริหารมีการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการวัดผลอย่างละเอียด สามารถอธิบายหรือชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจ นำไปปฏิบัติได้ การติดตามตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมและพัฒนาครูโดยการประชุม อบรมหรือสัมมนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลและประเมินผลทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ การส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการสร้างเครื่องมือและแบบทดสอบ การใช้เทคนิคต่างๆ ในการวัดผลและประเมินผล การดำเนินการให้มีการจัดทำผลการประเมินแสดงความก้าวหน้าของนักเรียน ทุกชั้นเรียน ทุกคนและทุกกลุ่มประชากร การจัดทำรายงานผลการประเมินผลไปถึงผู้เรียน และผู้ปกครอง การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอน

1.6 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผน และ กระบวนการบริหารจัดการที่สถานศึกษาจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างหลากหลายเป็นระบบ ตามพันธกิจที่ผู้ร่วมงานได้ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ตรงตามความมุ่งหวังของสังคมและหลักสูตร การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติ ของสถานศึกษา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาโดยการให้ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม การสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจให้ผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และทางอ้อมได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม การจัดการศึกษามีกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน โดยผู้ร่วมงานทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงาน มีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพ งาน มีการควบคุมคุณภาพการทำงานและประเมินตนเองในทุกกิจกรรมของกระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วงจรของเดมมิ่ง (PDCA) การป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ การประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาจากภายในสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษา การนำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขเพื่อการรองรับมาตรฐานของโรงเรียนจากภายนอก และการจัดทำรายงานผล การประกันคุณภาพภายใน โดยแสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษา แนวทางปรับปรุงและพัฒนาโดยสรุปแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนทราบ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้รักษาราชการแทน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ปีการศึกษา 2547

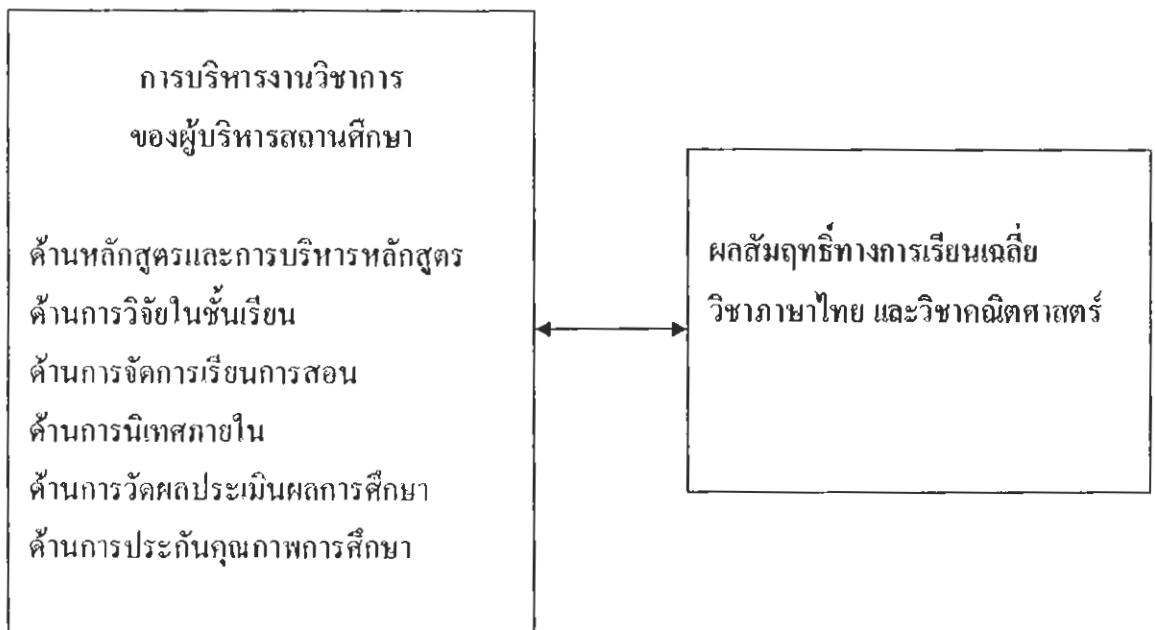
3. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง โดยกำหนดขอบเขตเฉพาะสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) เท่านั้น

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง คะแนนจากการทดสอบด้วยข้อสอบมาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองจากกิจกรรมส่งเสริม การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2547 ประกอบด้วยวิชาภาษาไทย และวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยรวม ทำให้ได้คะแนน เพียงค่าเดียวในแต่ละโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง โดยกำหนดเนื้อหาตามขอบข่ายงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 163) ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสรุปเป็นแผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6